

UVODNA REČ Kako bismo što bolje obradili temu o kojoj će biti pisano na narednim stranama, smatramo da je na početku neophodno pomenuti one političke događaje, koji predstavljaju važan doprinos stvaranju povoljne klime za razvoj arapske književnosti. Naime, početkom devetnaestog veka, Napoleonovim pohodom na Egipat, Arapi su po prvi put došli u kontakt sa Starim kontinentom. Sve do toga vremena arapski narod ziveo je tradicionalnim životom, drugim rečima bio je "otporan" na promene, ne ostvarujući gotovo nikakav napredak u književnosti. Međutim, ovaj nagli kontakt sa Zapadom doveo je do njihovog 'buđenja' iz srednjevekovnog sna. Napoleon je u Kairo doneo štampariju, prvu te vrste u dolini reke Nila¹, a takođe ga možemo smatrati i utemeljivačem neke vrste književne akademije sa bibliotekom. Prvi koji je uočio kulturnu vrednost i korist ovog kontakta sa Evropom bio je Muhammad 'Ali. Najpre je pozivao oficire sa Zapada dajući im instruktorska mesta u svojoj vojsci, a potom je nastavio sa slanjem arapskih studenata na obuku u Evropu. Bio je osnivač mnogih novih škola i to ne samo vojnih, nego i medicinskih, farmaceutskih, tehničkih i poljoprivrednih. Pa ipak, deluje poražavajuće činjenica da je veoma mali broj obrazovnih institucija nastavio da postoji nakon njegove smrti. Naslednici

1

Filip Hiti, Istorija Arapa od najstarijih vremena do danas, Sarajevo, 1967. , str. 669.

2

Muhammada 'Alija, 'Abbas I (1848 - '54) i Sa'id (1854 - '63) nisu nastavili putem svoga prethodnika, ali su godine koje slede pod Ismailom (1863- '79) obeležile velike promene koje su stvorile povoljniju klimu za pravi procvat arapske književnosti. Naime, u tim godinama nastala je Nacionalna biblioteka, institucija koja i danas živi, a otvoreno je i preko 4000 školskih ustanova². Međutim, uporedo sa otvaranjem Sueckog kanala 1869. godine, događaja od velike istorijske važnosti za arapski narod, 'povećala' se Ismailova rasipnička politika koja je zemlju dovela do iverice bankrota. Svejedno, Ismail je dve godine pre svrgnuća dobio titulu hediva i pravo primogeniture njegove porodice. U periodu vladavine hediva Taufiq naslućivao se kraj zapadne kontrole ili preciznije britanske okupacije arapskog sveta na prostoru Egipta. Buktanje nacionalizma našlo je svoju primenu i na polju književnosti. Centralna ličnost toga perioda bio je Ahmad 'Arabi, oficir seljačkog porekla, sa kojim bezmalo počinje borba arapskog naroda za konačno oslobođenje. Pa ipak, stoji činjenica da je ustanak pod njegovim vođstvom ugušen pobedom britanske vojske u bici kod Tel el-Kabira, 1882. godine³, dok je 'Arabi proteran iz zemlje. Po izbijanju Prvog svetskog rata, Engleska je proglasila Egipat svojim protektoratom. Hediv Abbas II bio je proteran, a nasledio

2 3

John A. Haywood, Modern arabic literature 1800-1970, London 1971. , str. 78. Hiti, Istorija Arapa, str. 673.

3

ga je njegov stric Husain Kamil koji je dobio titulu sultana. Egipat je konačno stekao nezavisnost u vreme vladavine Fu'ada I (1917-1937) koji je 1922. godine postao kralj. NEOKLASICIZAM Arapskom književnom preporodu prethodila je prosvetiteljska delatnost, kojom je pripreman teren za istinsku kulturnu obnovu. Prosvetitelji se pored vraćanja tradiciji, okreću i stranom uticaju, pre svega onom koji dolazi sa prostora Francuske. Oni se u svom radu vode mišlju da otvorenost prema drugim i drugačijim kulturama omogućuje uspešnije književno stvaralaštvo. Međutim, glavna prepreka na putu istinskog preporoda bio je Islam, tačnije rečeno onaj deo ortodoksnog sveštenstva koji se tvrdokorno odupirao svakoj promeni, a posebno evropeizaciji. Imena Afganija (1838-'98) i njegovog učenika 'Abduha (1849-1905), ostaće upamćena u procesu reformacije Islama⁴. Naime, 'Abduh je bio izraziti protivnik poturčivanja Arapa i vršio je permanentni pritisak na preživeli feudalizam i njemu privrženo sveštenstvo. Uz pomoć svog učitelja radio je na 'adaptaciji' Islama interesima narastajuće buržoaske ideologije, istovremeno 'odvajajući' ga (Islam) od nauke i pokušavajući da ga okrene savremenim tokovima.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com